

บทที่ 4

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ความชอบพของบุคคล กับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลตามแนวคิดไฟโร ของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลวชิรพยาบาล จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล สามารถอธิบายผลการวิจัยตามสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

สมมติฐานที่ 1

ชอบ

$A \rightarrow P$ เพิ่มขึ้น เมื่อ A รู้สึกว่า P มีความสำคัญ หรือ มีความรู้ความสามารถในการทำงาน เพิ่มขึ้น

ผลการวิจัย สนับสนุนสมมติฐานที่ 1 คือ เมื่อพยาบาล (A) รู้สึกว่าผู้ร่วมงาน (P) มีความสำคัญ หรือมีความรู้ความสามารถในการทำงาน จะทำให้ พยาบาลชอบผู้ร่วมงานเพิ่มขึ้น แต่ไม่มาก รายละเอียดมีดังนี้

1. ความชอบที่พยาบาลมีต่อผู้ร่วมงาน มีสหสัมพันธ์ทางบวก กับความรู้สึกว่าผู้ร่วมงาน มีความสำคัญ แต่มีค่าสหสัมพันธ์ไม่สูงมาก ($r = 0.27$)
2. ความชอบที่พยาบาลมีต่อผู้ร่วมงาน มีสหสัมพันธ์ทางบวก กับความรู้สึกว่าผู้ร่วมงาน มีความรู้ความสามารถในการทำงาน แต่มีค่าสหสัมพันธ์ไม่สูงมากนัก ($r = 0.32$)

จากสถิติค่าสหสัมพันธ์ จะเห็นได้ว่า ถึงแม้พยาบาลจะรู้สึกว่าคุณร่วมงานมีความสำคัญ หรือมีความรู้ความสามารถในการทำงาน แต่ก็ชอบผู้ร่วมงานเพิ่มขึ้นไม่มาก แสดงว่าการรับรู้ว่าคุณมีความสำคัญ หรือมีความรู้ความสามารถในการทำงาน กับความชอบที่มีต่อบุคคล เกี่ยวข้องกันเพียงเล็กน้อย อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยไม่สามารถบอกได้ว่า ความชอบที่มีต่อบุคคล เป็นตัวกำหนด หรือประเมินความสำคัญ หรือความรู้ความสามารถในการทำงานของคุณ หรือในทางกลับกัน การรับรู้ความสำคัญ หรือความรู้ความสามารถในการทำงานของคุณ เป็นตัวกำหนด หรือประเมินความชอบที่มีต่อบุคคล กล่าวคือ ไม่สามารถบอกได้ว่า เพราะฉันชอบเธอ ฉันจึงรู้สึกว่าคุณมีความสำคัญ หรือมีความรู้ความสามารถในการทำงาน หรือ เป็นเพราะฉันรู้สึกว่าคุณมีความสำคัญ หรือมีความรู้ความสามารถในการทำงาน ฉันจึงชอบเธอ

ผลการวิจัยครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่า ความรู้สึกระหว่างบุคคลในกลุ่ม ตามทฤษฎีพื้นฐาน ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (ไพโร) ได้แก่ ความสำคัญ (Significance) และความสามารถ (Competence) สามารถอธิบายความชอบระหว่างบุคคลในกลุ่ม ได้เพียงเล็กน้อย

สรุปได้ว่า เมื่อพยาบาลรู้สึกว่าคุณร่วมงานมีความสำคัญ หรือมีความรู้ความสามารถในการทำงานเพิ่มขึ้น พยาบาลก็จะชอบผู้ร่วมงานเพิ่มขึ้น เพียงเล็กน้อย

สมมติฐานที่ 2

ชอบ

ชอบ

$A \rightarrow P$ มีสหสัมพันธ์ทางบวกกับ $A \leftarrow P$

และความสัมพันธ์นี้เพิ่มขึ้น เมื่อ A รู้สึกว่า P มีความสำคัญ หรือ มีความรู้ความสามารถในการทำงาน เพิ่มขึ้น

ผลการวิจัย สนับสนุนสมมติฐานที่ 2 คือ เมื่อพยาบาล (A) ชอบผู้ร่วมงาน (P) เพิ่มขึ้น ผู้ร่วมงานก็จะชอบพยาบาล เพิ่มขึ้นเช่นเดียวกัน ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า เมื่อพยาบาลชอบผู้ร่วมงาน พยาบาลก็จะปฏิบัติดี หรือมีพฤติกรรมที่ดีต่อผู้ร่วมงาน ทำให้ผู้ร่วมงานชอบพยาบาล ในทำนองเดียวกัน เมื่อผู้ร่วมงานชอบพยาบาล ผู้ร่วมงานก็จะปฏิบัติดี หรือมีพฤติกรรมที่ดีต่อพยาบาล ทำให้พยาบาลชอบผู้ร่วมงาน ดังนั้น ความชอบที่พยาบาลมีต่อผู้ร่วมงาน จึงมีความสัมพันธ์ทางบวก กับความชอบที่ผู้ร่วมงานมีต่อพยาบาล

นอกจากนี้ ยังปรากฏว่า เมื่อพยาบาลรู้สึกว่าคุณร่วมงานมีความสำคัญ หรือ มีความรู้ความสามารถในการทำงาน เพิ่มขึ้น ความชอบที่พยาบาลมีต่อผู้ร่วมงาน มีความสัมพันธ์ทางบวก กับความชอบที่ผู้ร่วมงานมีต่อพยาบาล เพิ่มขึ้น แสดงว่า เมื่อพยาบาลรู้สึกว่าคุณร่วมงานมีความสำคัญ หรือมีความรู้ความสามารถในการทำงานเพิ่มขึ้น พยาบาลก็จะชอบผู้ร่วมงานเพิ่มขึ้น และจะปฏิบัติดี หรือมีพฤติกรรมที่ดีต่อผู้ร่วมงาน เพิ่มขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้ผู้ร่วมงานชอบพยาบาลเพิ่มขึ้นด้วย ดังนั้น ความชอบที่พยาบาลมีต่อผู้ร่วมงาน จึงมีความสัมพันธ์ทางบวก กับความชอบที่ผู้ร่วมงานมีต่อพยาบาล เพิ่มขึ้น

อย่างไรก็ตาม จากตารางที่ 13 จะเห็นว่า เมื่อพยาบาลรู้สึกว่าคุณร่วมงานมีความสำคัญ หรือมีความรู้ความสามารถในการทำงานน้อย ความชอบที่พยาบาลมีต่อผู้ร่วมงาน ไม่มีความสัมพันธ์ กับความชอบที่ผู้ร่วมงานมีต่อพยาบาล อาจจะเป็นไปได้ว่า เมื่อเราชอบบุคคลใดมาก เราจะแสดงพฤติกรรมออกมา ทำให้บุคคลนั้นเกิดการรับรู้ แต่เมื่อเราชอบบุคคลใต้น้อย เราอาจจะไม่แสดงพฤติกรรมออกมา ทำให้บุคคลนั้นไม่รู้ว่าเราชอบเขา

มากหรือน้อย ดังนั้น เมื่อพยาบาลรู้สึกว่าคุณร่วมงานมีความสำคัญ หรือมีความรู้ความสามารถในการทำงานน้อย พยาบาลก็จะชอบผู้ร่วมงานน้อย แต่อาจจะไม่แสดงพฤติกรรมอะไรออกมา จึงไม่ได้ทำให้ ผู้ร่วมงานชอบพยาบาลน้อยตามไปด้วย ผู้ร่วมงานบางคนจึงอาจจะชอบพยาบาลมาก ในขณะที่ผู้ร่วมงานบางคนอาจจะชอบพยาบาลน้อย ดังนั้น ความชอบที่พยาบาลมีต่อผู้ร่วมงาน จึงไม่มีความสัมพันธ์ กับความชอบที่ผู้ร่วมงานมีต่อพยาบาล

สรุปได้ว่า ความชอบที่พยาบาลมีต่อผู้ร่วมงาน มีความสัมพันธ์ทางบวก กับความชอบที่ผู้ร่วมงานมีต่อพยาบาล และความสัมพันธ์นี้เพิ่มขึ้น เมื่อพยาบาลรู้สึกว่าคุณร่วมงานมีความสำคัญ หรือมีความรู้ความสามารถในการทำงาน เพิ่มขึ้น

สมมติฐานที่ 3

ชอบ

ชอบ

$A \rightarrow P$ มีสหสัมพันธ์ทางบวกกับ $A \leftarrow P$ ตามการรับรู้ของ A และ ความสัมพันธ์นี้เพิ่มขึ้น เมื่อ A คิดว่า P รับรู้ว่า A มีความสำคัญ หรือมีความรู้ความสามารถในการทำงาน เพิ่มขึ้น

ผลการวิจัย สนับสนุนสมมติฐานที่ 3 เฉพาะกรณีที่ พยาบาล (A) คิดว่า ผู้ร่วมงาน (P) ชอบพยาบาล เพิ่มขึ้น พยาบาลก็จะชอบผู้ร่วมงาน เพิ่มขึ้นเช่นเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับกฎต่างสนองตอบความชอบ ที่พบว่า ถ้าเรารับรู้ว่าบุคคลใดชอบเรา เราก็มีแนวโน้มที่จะชอบบุคคลนั้น เป็นการสนองตอบ มากกว่าไม่ชอบ

แต่ในกรณีนี้ พยาบาลคิดว่าผู้ร่วมงานรู้สึกว่ายพยาบาลมีความสำคัญ หรือมีความรู้ความสามารถในการทำงาน ความสัมพันธ์ระหว่าง ความชอบที่พยาบาลมีต่อผู้ร่วมงาน กับความชอบที่พยาบาลคิดว่าจะได้รับจากผู้ร่วมงาน ไม่เพิ่มขึ้น แสดงว่า การรับรู้ว่าคุณค่าอื่นรู้สึกว่ายพยาบาลมีความสำคัญ หรือมีความรู้ความสามารถในการทำงาน กับกรรับรู้ว่าคุณค่าอื่นชอบเรา ไม่เกี่ยวข้องกัน กล่าวคือ ถึงแม้พยาบาลจะคิดว่า ผู้ร่วมงานรู้สึกว่ายพยาบาลมีความสำคัญ หรือมีความรู้ความสามารถในการทำงาน เพิ่มขึ้น ก็ไม่จำเป็นที่พยาบาลจะต้องคิดว่า ผู้ร่วมงานชอบพยาบาลเพิ่มขึ้นด้วย และเมื่อพยาบาลไม่ได้คิดว่าผู้ร่วมงานชอบพยาบาลเพิ่มขึ้น พยาบาลจึงไม่ได้ชอบผู้ร่วมงานเพิ่มขึ้น ดังนั้นความสัมพันธ์ระหว่าง ความชอบที่พยาบาลคิดว่าจะได้รับจากผู้ร่วมงาน กับความชอบที่พยาบาลมีต่อผู้ร่วมงาน จึงไม่มีค่าเพิ่มขึ้น

สรุปได้ว่า ความชอบที่พยาบาลมีต่อผู้ร่วมงาน มีความสัมพันธ์ทางบวก กับความชอบที่พยาบาลคิดว่าจะได้รับจากผู้ร่วมงาน และ ความสัมพันธ์นี้ไม่เพิ่มขึ้น แม้พยาบาลจะคิดว่าผู้ร่วมงานรู้สึกว่ายพยาบาลมีความสำคัญ หรือ มีความรู้ความสามารถในการทำงาน เพิ่มขึ้น

สมมติฐานที่ 4

ชอบ

ชอบ

$A \rightarrow P$ มีสหสัมพันธ์ทางบวกกับ $A \Rightarrow P$ ตามการรับรู้ของคนอื่น และความสัมพันธ์เพิ่มขึ้น เมื่อ A คิดว่าตนเองมีลักษณะเปิดเผย เพิ่มขึ้น

ผลการวิจัยสนับสนุนสมมติฐานที่ 4 เฉพาะกรณีนี้ พยาบาล (A) ชอบผู้ร่วมงาน (P) เพิ่มขึ้น คนอื่นซึ่งเป็นบุคคลที่สาม ก็จะรู้สึกว่ายพยาบาลชอบผู้ร่วมงาน เพิ่มขึ้นเช่นเดียวกัน เป็นไปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างมีความใกล้ชิดและคุ้นเคยกันดี คนอื่นซึ่งเป็นบุคคลที่สาม จึงสามารถมองเห็น สิ่งที่ประกอบกันเป็น ความชอบของพยาบาล ที่มีต่อผู้ร่วมงานได้ ไม่ว่าจะเป็น ความเชื่อ ความคิดเห็น อารมณ์ ความรู้สึก หรือพฤติกรรม ดังนั้น คนอื่นซึ่งเป็นบุคคลที่สาม จึงสามารถบอกได้ว่า พยาบาลชอบผู้ร่วมงานแต่ละคนในระดับใด

นอกจากนี้ ยังปรากฏว่า เมื่อพยาบาลคิดว่าตนเองมีลักษณะเปิดเผย เพิ่มขึ้น ความสัมพันธ์ระหว่าง ความชอบที่พยาบาลมีต่อผู้ร่วมงาน กับความชอบที่พยาบาลมีต่อผู้ร่วมงาน ตามการรับรู้ของคนอื่นซึ่งเป็นบุคคลที่สาม ไม่เพิ่มขึ้น ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า ตามทฤษฎีพื้นฐานความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (ไฟโร) ความเปิดเผย หมายถึง การพูดคุยเกี่ยวกับความรู้สึก ความคิดเห็น และความลับของตนเอง ให้กับบุคคลอื่นฟัง แต่อาจจะไม่ได้เปิดเผยถึงความชอบที่มีต่อผู้อื่น ดังนั้น แม้ว่าพยาบาลจะคิดว่า ตนเองเปิดเผยเพิ่มขึ้น แต่ก็อาจจะไม่ได้เปิดเผยความชอบที่มีต่อผู้ร่วมงานให้บุคคลอื่นรับรู้ ดังนั้นเมื่อพยาบาลชอบผู้ร่วมงานเพิ่มขึ้น คนอื่นจึงไม่รู้ว่ายพยาบาลชอบผู้ร่วมงานเพิ่มขึ้น ความสัมพันธ์ระหว่างความชอบที่พยาบาลมีต่อผู้ร่วมงาน กับความชอบที่พยาบาลมีต่อผู้ร่วมงานตามการรับรู้ของคนอื่น จึงไม่เพิ่มขึ้น

สรุปได้ว่า ความชอบที่พยาบาลมีต่อผู้ร่วมงาน มีความสัมพันธ์ทางบวก กับความชอบที่พยาบาลมีต่อผู้ร่วมงาน ตามการรับรู้ของบุคคลอื่น และความสัมพันธ์นี้ไม่เพิ่มขึ้น แม้พยาบาลจะคิดว่าตนเองมีลักษณะเปิดเผย เพิ่มขึ้น

สมมติฐานที่ 5

ชอบ

$A \rightarrow P$ น้อยลง เมื่อ A คิดว่า P เปิดเผยกับ A น้อยกว่า ที่ A ต้องการ

ผลการวิจัยสนับสนุนสมมติฐานที่ 5 คือ เมื่อพยาบาล (A) คิดว่าผู้ร่วมงาน (P) เปิดเผย กับพยาบาลน้อยกว่าที่ พยาบาลต้องการ พยาบาลจะชอบผู้ร่วมงาน น้อยลง แต่ไม่มาก อาจจะเป็นเพราะว่า ความเปิดเผยของผู้ร่วมงาน ไม่ใช่สิ่งสำคัญที่จะทำให้ พยาบาลชอบผู้ร่วมงาน พยาบาลอาจจะชอบผู้ร่วมงาน จากสาเหตุอื่นมากกว่า เช่น ผู้ร่วมงานเป็นคนขยัน และให้ความร่วมมือในการทำงานเป็นอย่างดี หรือเป็นเพราะว่าผู้ร่วมงานคอยให้ความช่วยเหลือ และให้คำแนะนำพยาบาล เป็นต้น ดังนั้น เมื่อพยาบาลคิดว่า ผู้ร่วมงานเปิดเผยกับพยาบาลน้อยกว่าที่พยาบาลต้องการ จึงไม่ได้ทำให้ พยาบาลชอบผู้ร่วมงานน้อยลงมาก

สรุปได้ว่า เมื่อพยาบาลคิดว่า ผู้ร่วมงานเปิดเผยกับพยาบาล น้อยกว่าที่พยาบาลต้องการ พยาบาลจะชอบผู้ร่วมงานน้อยลง แม้จะเล็กน้อยก็ตาม

สมมติฐานที่ 6

ชอบ

$A \rightarrow P$ น้อยลง เมื่อ A คิดว่า P ซักชนวน A เข้ากลุ่ม น้อยกว่า ที่ A ต้องการ

ผลการวิจัยไม่สนับสนุนสมมติฐานที่ 6 คือ เมื่อพยาบาล (A) คิดว่าผู้ร่วมงาน (P) ซักชนวนพยาบาลเข้ากลุ่ม น้อยกว่าที่พยาบาลต้องการ พยาบาลไม่ได้ชอบผู้ร่วมงานน้อยลง เป็นไปได้ว่า พยาบาลต้องทำงานร่วมกับผู้ร่วมงานเป็นกลุ่ม จึงทำให้พยาบาลรู้สึกว่ ตนเอง อยู่ในกลุ่มเดียวกับผู้ร่วมงาน ดังนั้น ถึงแม้พยาบาลจะคิดว่าผู้ร่วมงานซักชนวนพยาบาล เข้าร่วมกลุ่มน้อยกว่าที่พยาบาลต้องการ ก็ไม่ได้ทำให้พยาบาลชอบผู้ร่วมงาน น้อยลง

สรุปได้ว่า เมื่อผู้ร่วมงานซักชนวนพยาบาลเข้ากลุ่ม น้อยกว่าที่พยาบาลต้องการ พยาบาลก็ไม่ได้ชอบผู้ร่วมงานน้อยลง

สมมติฐานที่ 7

ชอบ

$A \rightarrow P$ น้อยลง เมื่อ A คิดว่า P ชักจูง A ให้ทำในสิ่งที่ P ต้องการ มากกว่าที่ A ต้องการให้ P ชักจูง

ผลการวิจัย สนับสนุนสมมติฐานที่ 7 คือ เมื่อพยาบาล (A) คิดว่า ผู้ร่วมงาน (P) ชักจูงให้พยาบาล ทำในสิ่งที่ผู้ร่วมงานต้องการ มากกว่าที่พยาบาลต้องการ พยาบาลชอบ ผู้ร่วมงาน น้อยลงแต่ไม่มาก อาจจะเป็นเพราะว่า พยาบาลจะต้องทำงานตามที่ พยาบาล หัวหน้าตึกมอบหมายให้ทำ และพยาบาลจะต้องรับคำสั่งการรักษาจากแพทย์ และปฏิบัติ ตามคำสั่งที่ได้รับ รวมทั้งการทำงานต่างๆในหน่วยงาน พยาบาลรุ่นพี่จะเป็นผู้แนะนำ สาธิต ให้รุ่นน้องปฏิบัติตาม จึงอาจจะทำให้ พยาบาลรู้สึกที่ตนเองถูกควบคุม หรือชักจูงใน การทำงาน ดังนั้น เมื่อผู้ร่วมงานชักจูงให้พยาบาล ทำในสิ่งที่ผู้ร่วมงานต้องการ มากกว่าที่ พยาบาลต้องการให้ผู้ร่วมงานชักจูง พยาบาลจึงชอบผู้ร่วมงานน้อยลง แต่ไม่มากนัก

สรุปได้ว่า เมื่อพยาบาลคิดว่า ผู้ร่วมงานชักจูงพยาบาลให้ทำในสิ่งที่ ผู้ร่วมงานต้องการ มากกว่าที่พยาบาลต้องการให้ผู้ร่วมงานชักจูง พยาบาลจะชอบผู้ร่วมงานน้อยลงแม้จะ เล็กน้อยก็ตาม

จากข้อค้นพบทั้งหมดของการวิจัยครั้งนี้ สรุปได้ว่า

1. ความชอบ เป็นการตอบสนองซึ่งกันและกัน กล่าวคือ ถ้าเราชอบเขา เขาก็จะชอบเรา หรือ ถ้าเขาชอบเรา เราก็มักจะชอบเขา
2. ความชอบพอระหว่างบุคคล ถึงแม้จะไม่พูด หรือเปิดเผยออกมา บุคคลอื่นก็สามารถรับรู้ได้ โดยอาจจะดูจากพฤติกรรมที่แสดงออกมา
3. รูปแบบของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ตามแนวทฤษฎีพื้นฐานความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (ไฟโร) ได้แก่ 1. พฤติกรรมระหว่างบุคคล คือ การเข้ากลุ่ม (Inclusion) การเปิดเผย (Openness) และการควบคุม (Control) 2. ความรู้สึกระหว่างบุคคล คือ ความสำคัญ (Significance) ความสามารถ (Competence) และความชอบ (Likability) มีผลไม่มาก ต่อความชอบพอระหว่างบุคคล

ข้อค้นพบเพิ่มเติมที่ได้จากการวิจัย

1. ปัจจัยที่มีผลอย่างมากที่ทำให้บุคคลอื่นชอบเรา คือ การที่ทำให้บุคคลอื่นคิดว่าเราชอบเขา ซึ่งอาจจะทำได้โดยการปฏิบัติดีต่อบุคคลนั้น การให้ความใกล้ชิดสนิทสนม หรือ การพูดจาไพเราะกับบุคคลนั้น เป็นต้น
2. รูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล จะมีผลต่อความชอบพอระหว่างบุคคล มากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อม และลักษณะการทำงานของกลุ่มบุคคลนั้นด้วย